

Deel B - Talen

Handreiking RV-toets talen



RV-toets talen

Lees dit deel samen met deel A, C en D van deze handreiking.

In deze handreiking voor de resultaatverbeteringstoets voor de talen:

1. Welke onderdelen komen in de resultaatverbeteringstoets voor de talen aan bod?
2. Mag ik leesvaardigheid terug laten komen in de resultaatverbeteringstoets?
3. Mag ik onderdelen uit het PTA overslaan in de RV-toets talen?
4. Hoe bied ik de diverse taalvaardigheden aan in de RV-toets?
5. Hoe maak ik een geïntegreerde RV-toets?
6. Hoe maak ik een RV-toets met (korte) deeltoetsen?
7. Is er materiaal beschikbaar dat ik kan gebruiken voor mijn RV-toets?
8. Kan ik de centrale examens van 2020 ook gebruiken voor de RV-toets voor de talen?
9. Moeten de RV-toetsen voor de verschillende moderne vreemde talen op school gelijk zijn qua vorm en opbouw?
10. Waar moet ik verder op letten bij het afnemen en beoordelen van de RV-toets talen?
11. Is er nog achtergrondliteratuur beschikbaar die kan helpen bij het opstellen van de RV-toets?

Welke onderdelen komen in de resultaatverbeteringstoets voor de talen aan bod? (1)

Als docent of sectie ontwerp je een RV-toets waarin je de verschillende onderdelen uit het PTA zoveel als mogelijk terug laat komen. Bij de meeste scholen bevat het PTA voor de talen (de klassieke talen uitgezonderd) vooral de verplichte onderdelen als mondelinge taalvaardigheid (spreek- en gespreksvaardigheid), schrijfvaardigheid, kijk-/luistervaardigheid en literatuur/fictie. Deze onderdelen zullen dan ook de belangrijkste onderdelen van de RV-toets vormen. Leesvaardigheid mag in het schoolexamen terugkomen, maar dit hoeft niet. Op veel scholen wordt dit onderdeel niet of slechts beperkt opgenomen in het PTA, om de overlap met het centraal examen te beperken. Daarom zal het dus veelal ook geen - of slechts beperkt - deel uitmaken van de RV-toets. Als docent of sectie bepaal je op basis van jullie PTA wat een representatieve invulling is van de RV-toets voor een vak.

Mag ik leesvaardigheid terug laten komen in de resultaatverbeteringstoets? (2)

Je toetst leesvaardigheid alleen in de RV-toets, als die vaardigheid ook deel uitmaakt van het (aangepaste) PTA. Zie ook de vraag hierboven.

Mag ik onderdelen uit het PTA overslaan in de RV-toets talen? (3)

De algemene richtlijn is dat de RV-toets zoveel mogelijk gebaseerd is op het PTA. Die formulering biedt enige ruimte. Probeer een toets samen te stellen waarmee jouw leerlingen kunnen laten zien dat ze de SE-onderdelen voldoende beheersen. Maak een toets die recht doet aan het PTA en de leerling. Zorg dus dat de toets een goede dwarsdoorsnede is van het PTA en dat je kunt verantwoorden waarom je bepaalde onderdelen wel of niet opgenomen hebt.



Tip!

Wil je graag dat er iemand meedenkt over de invulling van jouw RV-toets? Mail dan naar onze online helpdesk hulpbijexamens@cito.nl. Stel je vraag en we nemen contact op.

Veel docenten mailden hun vragen al. [We verzamelden ze in een Q&A](#). Misschien staat het antwoord op jouw vraag er al bij.

Hoe bied ik de diverse taalvaardigheden aan in de RV-toets? (4)

Het PTA voor de talen is divers en de afnametijd voor de RV-toets is beperkt. Om toch recht te doen aan de diversiteit van het PTA, zijn er grofweg twee mogelijkheden:

- 1) Je maakt een RV-toets waarin je de verschillende onderdelen uit het PTA geïntegreerd aanbiedt in één casus.
- 2) Je maakt een RV-toets die bestaat uit korte, onafhankelijke opdrachten (deeltoetsen) voor de verschillende onderdelen van het PTA.

Een combinatie van beide mogelijkheden is ook denkbaar, bijvoorbeeld één deeltoets waarin je literatuur en mondelinge vaardigheden integreert en één deeltoets waarin je kijk-/luistervaardigheid en schrijfvaardigheid combineert.

Als de RV-toets bestaat uit meerdere deeltoetsen, moet je beslissen of je de RV-toets op één moment afneemt of op meerdere momenten (indien dit op school mogelijk is).

In beide scenario's, het geïntegreerd toetsen en het werken met korte deeltoetsen, probeer je de onderdelen uit het PTA zo betrouwbaar en valide mogelijk te toetsen. Tegelijkertijd heb je rekening te houden met praktische randvoorwaarden, zoals de beschikbare toetstijd. Je zult daardoor mogelijk niet alle basisprincipes voor het maken van toetsen optimaal kunnen hanteren.

Hoe maak ik een geïntegreerde RV-toets? (5)

Als je onderdelen uit het PTA geïntegreerd wilt toetsen, heb je een casusopdracht nodig die de verschillende onderdelen zoveel mogelijk dekt. Je kunt bijvoorbeeld denken aan:

- een combinatie van literatuur met schrijfvaardigheid en/of mondelinge vaardigheid. Je kunt je leerlingen een recensie of artikel laten schrijven over een of meer gelezen boeken. Daarbij kun je dan - afhankelijk van de taal (Nederlands of mvt) en het onderwijsniveau – eisen stellen aan literaire begrippen en kennis van literatuurgeschiedenis die terug moeten komen in de uitwerking. De geschreven tekst vormt vervolgens weer de basis voor bijvoorbeeld een mondelinge toets of een mondelinge presentatie door de leerling;
- een combinatie van kijk-/luistervaardigheid of leesvaardigheid met schrijfvaardigheid en/of mondelinge vaardigheid. Je kunt je leerlingen bijvoorbeeld een verslag, nieuwsbericht of betoog laten schrijven bij beeldfragmenten en/of achtergrondartikelen en hen hier een mondelinge presentatie, pitch of vlog over laten houden.

Hoe maak ik een RV-toets met (korte) deeltoetsen? (6)

Je doet ook recht aan het PTA als je de verschillende onderdelen terug laat komen in (korte) deeltoetsen per onderdeel. Enkele suggesties die je daarbij wellicht kunnen helpen:

- *schrijf- en spreekvaardigheid*: in het schoolexamen heb je waarschijnlijk verschillende tekstsoorten, doelen etc. aan bod laten komen. Die diversiteit kun je terug laten komen in de RV-toets door je leerlingen bijvoorbeeld een inleiding te laten schrijven bij de ene tekstsoort, een deel van het middenstuk te laten schrijven bij een andere tekstsoort etc. Bij dergelijke korte opdrachten kun je ook afwisselen in beoogd publiek en schrijf-/spreekdoel.
- *kijk-/luistervaardigheid*: kijk-/luistervaardigheid kun je in principe toetsen via een korte toets met (meerkeuze)vragen. Globale vragen over wat er in een fragment aan de orde komt, geven in korte tijd al een goed beeld van de vaardigheid van de leerling. Daarnaast kun je bij een fragment of bij enkele korte fragmenten vragen naar specifieke informatie stellen.
- *leesvaardigheid (indien opgenomen in het PTA)*: leesvaardigheid kan goed getoetst worden via een toets met meerkeuze- en open vragen. Kies indien mogelijk een mix van verschillende teksten en tekstsoorten en verschillende soorten vragen: globaal, gedetailleerd, zoekend, enzovoort.

- *literatuur/fictie*: literatuur kun je toetsen in combinatie met andere taalvaardigheden (bijvoorbeeld als onderwerp van een spreek- of schrijftaak). Ook kun je ervoor kiezen om enkele schriftelijke of mondelinge vragen te stellen over de inhoud en de waardering van de gelezen werken, de behandelde literatuurgeschiedenis en/of de literaire begrippen uit het PTA.
- *argumentatieve vaardigheden* (Nederlands h/v): het onderdeel argumentatieve vaardigheden is goed te combineren met bijvoorbeeld schrijfvaardigheid of spreekvaardigheid. Ook kun je er gezien de beperkte tijd die beschikbaar is voor de RV-toets voor kiezen om dit onderdeel te dekken door het stellen van enkele kennis- of casusvragen.

Is er materiaal beschikbaar dat ik kan gebruiken voor mijn RV-toets? (7)

De RV-toets is nieuw en is maatwerk voor ieder vak en iedere school. Er zijn dus helaas geen kant-en-klare RV-toetsen voor de talen beschikbaar. Wellicht helpen de volgende openbare bronnen bij het samenstellen van de RV-toets:

- [handreikingen voor de schoolexamens](#) van SLO
- schrijfvaardigheid: [materialen vanuit het leernetwerk schrijfvaardigheid](#) voor Engels en Nederlands
- leesvaardigheid: oude centrale examens in [de Examenbank op cito.nl](#)
- leesvaardigheid en kijk-/luistervaardigheid: openbaar [voorbeeldmateriaal van de mbo-examens](#) Engels en Nederlands of de kijk-/luistervaardigheidsonderdelen van de vmbo-bb/kb-examens in [de Examenbank op cito.nl](#).

Deze lijst is niet uitputtend. Ook uitgeverijen en toetsaanbieders stellen in deze coronatijd soms gratis materiaal beschikbaar dat geschikt kan zijn voor de RV-toets.



Tip!

We kijken graag of we je verder kunnen helpen bij de zoektocht naar geschikt materiaal. Mail hiervoor gerust naar onze online helpdesk hulpbijexamens@cito.nl.

Kan ik de centrale examens van 2020 ook gebruiken voor de RV-toets voor de talen? (8)

OCW heeft aangegeven dat de [centrale examens 2020 niet beschikbaar](#) worden gesteld aan de scholen. Gezien de eis dat de RV-toets gaat over de lesstof van de schoolexamens, lenen de centrale examens zich ook minder goed voor de invulling van de RV-toets bij de talen.

Moeten de RV-toetsen voor de verschillende moderne vreemde talen op school gelijk zijn qua vorm en opbouw? (9)

Nee, de RV-toetsen voor bijvoorbeeld Frans, Duits en Engels hoeven qua vorm en opbouw niet gelijk te zijn, zoals bij de centrale examens vaak wel het geval is. De belangrijkste eis is dat de RV-toets het PTA zoveel als mogelijk dekt. Als de PTA's voor de moderne vreemde talen vergelijkbaar ingevuld zijn, kun je overwegen om bij gelijke (ERK-)niveaus eenzelfde (soort) RV-toets af te nemen. Als de PTA's voor de moderne vreemde talen verschillend ingevuld zijn, of de onderdelen een andere wegging hebben, is het wenselijker om verschillende RV-toetsen te ontwikkelen.

Waar moet ik verder op letten bij het afnemen en beoordelen van de RV-toets talen? (10)

- Denk vooraf goed na over de beoordelingscriteria, ook bij geïntegreerde toetsen, en maak deze vooraf kenbaar aan de leerling. Denk ook na over de weging van de afzonderlijke onderdelen. Het ligt daarbij voor de hand om je zoveel mogelijk te houden aan de weging van de onderdelen in het PTA. Wanneer spreekvaardigheid in het PTA 30% van het cijfer uitmaakt, dan bepaalt het bijvoorbeeld ook 30% van het cijfer van de RV-toets.
- Stel vooraf samen met collega's vast, wat de leerling moet laten zien om aan te tonen dat hij de SE-stof in de RV-toets voldoende beheerst, dus waar de grens onvoldoende/voldoende komt te liggen. Zie ook deel C van deze handreiking.
- Als de RV-toets (deels) een mondelinge toets is, is het verstandig om de toets samen met een collega af te nemen en te beoordelen en - indien het mogelijk is en de leerling hiervoor toestemming geeft - een opname van de leerlingprestatie te maken.

Is er nog achtergrondliteratuur beschikbaar die kan helpen bij het opstellen van de RV-toets? (11)

Een overzicht met bronmateriaal voor de talen:

- [Handreiking Toetsen en beoordelen met het ERK - SLO/Cito](#)
Deze publicatie biedt talensecties die al enigszins bekend zijn met het ERK en besloten hebben met het ERK te gaan werken, praktische hulp. Ze biedt onder andere ondersteuning bij: het maken van een blauwdruk voor een ERK-toets, het maken van een correctievoorschrift volgens ERK-criteria, het normeren van de resultaten en het toekennen van cijfers aan ERK-prestaties. Meer informatie: [Europees Referentiekader Talen – Toetsing online](#)
- [Handreiking Taalprofielen 2015 - SLO](#)
Taalprofielen is een uitwerking van de descriptoren van het Europees Referentiekader in concrete voorbeelden van situaties en taalhandelingen. De publicatie is in 2004 samengesteld en is door haar heldere, praktische structuur een belangrijk hulpmiddel geworden voor de moderne vreemdetalendocent. Aanleiding voor de herziening was de verschijning van de officiële vertaling van het ERK.
- [Handreiking Objectief Beoordelen met Rubrics – SLO](#)
Rubrics (in het Nederlands rubrieken) is de algemene naam voor analytische beoordelingsinstrumenten die bestaan uit beschrijvingen van niveaus van beheersing of van de kwaliteit van aspecten van een taak of product.
- Beoordelingsplatform Grip op Taal - Cito
In opdracht van Steunpunt taal en rekenen mbo heeft Cito het interactieve beoordelaarsplatform 'Grip op taal' ingericht. Docenten kunnen hier taaluitingen van studenten bekijken en beoordelen. Door verder te klikken zien docenten de beoordelingen van experts. Zo kunnen taalassessoren zich verder bekwamen in het beoordelen van taalprestaties van hun studenten. Het programma is bij uitstek geschikt om samen met collega's te gebruiken. Meer informatie: [Grip op Taal online](#)
- [Artikel SMART mondelinge taalvaardigheid beoordelen: het kan! - Levende Talen Magazine](#)
Goed beoordelen van mondelinge taalvaardigheid is lastig. In dit artikel wordt een beoordelingsmodel gepresenteerd dat zowel leerlingen in de voorbereidende fase kunnen gebruiken als docenten tijdens het mondeling zelf.

Wil je nog meer bronmateriaal lezen? Kijk dan in onderdeel D van deze handreiking.